

Monitoring polityk publicznych w zakresie usług społecznych wrzesień-październik 2022

*Projekt „SUS-Sektor Usług Społecznych” realizowany z dotacji
programu Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy,
finansowanego przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię w ramach Funduszy EOG.*

Spis treści

Wprowadzenie	3
Krajowe, kwestie ogólne	4
Projekt wytycznych dotyczących realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027	4
Osoby starsze i długotrwale chore	6
Ogłoszenie jednolitego tekstu ustawy o prawach pacjenta.....	6
Rodzina, Piecza zastępcza, dzieci i młodzież w instytucjach	6
Zmiana ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	6
Przepisy wykonawcze do ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich ...	7
Osoby z niepełnosprawnościami	9
Dwa listy z pytaniami Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczące Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych	9
Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	10
Przedłużenie pilotażu Centrów Zdrowia Psychicznego	10
Osoby w kryzysie bezdomności	11
Jednolity tekst ustawy o gwarantowanym kredycie mieszkaniowym	11
Rządowy projekt ustawy o kooperatywach mieszkaniowych oraz zasadach zbywania nieruchomości należących do gminnego zasobu nieruchomości w celu wsparcia realizacji inwestycji mieszkaniowych	11
Ustawa o zmianie niektórych ustaw wspierających poprawę warunków mieszkaniowych	12
Nowe rozporządzenie dotyczące finansowego wsparcia udzielanego na realizację niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych	14
Inne	14
Minimalne wynagrodzenie za pracę	14
Ceny energii dla podmiotów społecznych	15
Ogłoszenie jednolitego tekstu ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego	15

Wprowadzenie

Monitoring przygotowany przez Wspólnotę Roboczą Związków Organizacji Socjalnych, omawia ważne zmiany i propozycje zmian prawnych oraz prezentuje istotne dokumenty i działania z obszaru polskiej polityki społecznej odnoszącej się do usług społecznych w okresie wrzesień-październik 2022 r.

W omawianym okresie publicznym konsultacjom poddano projekt *Wytycznych dotyczących realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027*. Ten dokument zawiera kluczowe dla deinstytucjonalizacji postanowienia, np. definiuje samą deinstytucjonalizację.

Zmieniono ustawę wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Trwają prace nad projektami dotyczącymi wsparcia budownictwa mieszkaniowego.

Niniejszy raport jest siódmym raportem powstałym w ramach projektu „SUS-Sektor Usług Społecznych” realizowanego przez WRZOS z dotacji programu Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy, finansowanego przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię w ramach Funduszy EOG.

Więcej informacji o projekcie znajdą Państwo na stronie <https://www.wrzos.org.pl/sektor-uslug-spoecznych/>

Projekt wytycznych dotyczących realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027

W trakcie prac

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej opublikowało, i do 2 grudnia 2022 konsultuje, projekt *Wytycznych dotyczących realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027*¹.

Wytyczne to główny dokument określający zasady wydatkowania środków finansowych uzyskanych z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus. Obowiązuje on zatem wszystkie podmioty korzystające z tych funduszy.

Ten dokument zawiera kluczowe dla deinstytucjonalizacji postanowienia. M.in. definiuje deinstytucjonalizację, opiekę instytucjonalną, usługi w społeczności lokalnej, mieszkalnictwo wspomagane. Wskazuje także, co można a czego nie można finansować ze środków EFS oraz wyznacza minimalne standardy świadczenia niektórych usług.

Projekt wytycznych tak definiuje deinstytucjonalizację:

deinstytucjonalizacja usług – proces przejścia od opieki instytucjonalnej do usług świadczonych w społeczności lokalnej, wynikający z potrzeby respektowania praw podstawowych określonych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej z dnia 7 czerwca 2016 r. (Dz. Urz. UE C 202 z 07.06.2016, str. 389), a także innych dokumentach międzynarodowych, w tym w szczególności Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169, z późn. zm.) i Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. poz. 526, z późn. zm.). Proces ten wymaga rozwoju usług świadczonych w społeczności lokalnej, przeniesienia zasobów z opieki instytucjonalnej na poczet usług świadczonych w społeczności lokalnej, stopniowego ograniczenia usług w ramach opieki instytucjonalnej. Integralnym elementem deinstytucjonalizacji usług jest profilaktyka mająca zapobiegać umieszczeniu osób w opiece instytucjonalnej, a w przypadku dzieci – rozdzieleniu dziecka z rodziną i umieszczeniu w pieczy zastępczej lub w opiece instytucjonalnej;

Najważniejsze przepisy dotyczące obszaru rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji znajdują się w Rozdziale 4 *Zasady interwencji EFS+ w obszarze włączenia społecznego*. W tym miejscu Wytyczne wskazują, że:

---

¹ <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/fundusze-na-lata-2021-2027/prawo-i-dokumenty/wytyczne/projekt-wytycznych-dot-realizacji-projektow-z-udzialem-srodkow-efs-plus-w-regionalnych-programach-2021-2027/>

„realizowane wsparcie w obszarze włączenia społecznego jest zgodne ze „Strategią Rozwoju Usług Społecznych – polityka publiczna na lata 2021–2030 (z perspektywą do 2035 r.)” oraz odpowiednimi regionalnymi strategiami deinstytucjonalizacji, a także z „Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021–2027 z perspektywą do roku 2030”.”

Interesujący nas obszar pojawia się także w Podrozdziale 7.3. *Działania w zakresie deinstytucjonalizacji usług zdrowotnych*, gdzie wskazuje się m. in. że:

Działania w zakresie deinstytucjonalizacji powinny być zgodne ze „Strategią Deinstytucjonalizacji: opieka zdrowotna nad osobami starszymi” oraz „Strategią Deinstytucjonalizacji: opieka zdrowotna nad osobami z zaburzeniami psychicznymi”, będącymi załącznikami do dokumentu „Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne dla systemu ochrony zdrowia na lata 2021–2027, z perspektywą do 2030 r.”

Projekt w obecnym kształcie zapewnia także preferencje dla realizacji usług społecznych przez Podmioty Ekonomii Społecznej (a więc także organizacji pozarządowych), rozdział 4.3 pkt 6:

- 6) *IZ RP zapewnia preferencje dla realizacji usług społecznych przez PES. Preferencje te mogą być zapewnione w szczególności poprzez:*
  - a) *rekomendowanie Komitetowi Monitorującemu RP określonych kryteriów wyboru projektów ograniczających wsparcie w ramach wybranych konkursów wyłączenie do PES lub premiujących realizację projektów przez te podmioty;*
  - b) *preferencje dla projektów partnerskich realizowanych przez administrację publiczną i PES;*
  - c) *zobowiązanie beneficjentów w decyzji o dofinansowaniu projektu lub umowie o dofinansowanie projektu do zlecania zadań na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1327, z późn. zm.).*

Osoby starsze i długotrwale chore

Ogłoszenie jednolitego tekstu ustawy o prawach pacjenta

Ogłoszono jednolity tekst ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta². Ostatni raz ustawę zmieniano w kwietniu - ustawą z dnia 7 kwietnia 2022 r. o wyrobach medycznych³, a dotyczyły one m.in. obowiązkowi informacyjnego dla podmiotów wszczepiających implanty.

Rodzina, Piecza zastępcza, dzieci i młodzież w instytucjach

Zmiana ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Weszło w życie

Parlament przyjął⁴ a prezydent podpisał⁵ *Ustawę z dnia 7 października 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw*⁶. O rządowym projekcie tej ustawy pisaliśmy więcej w *Monitoringu polityk publicznych w zakresie usług społecznych maj-czerwiec 2022*⁷.

Przypomnijmy najważniejsze zmiany jakie ta ustawa niesie:

- Możliwość powrotu do dotychczasowej rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej osoby, która opuściła już te formy pieczy.
- Wprowadzenie elektronicznego rejestru obejmującego wykaz dzieci w pieczy zastępczej, wykaz osób posiadających pozytywną lub negatywną wstępną kwalifikację do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, wykaz kandydatów zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

---

² Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 lipca 2022 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, Dz. U. z 2022 r. poz. 1876, <https://dziennikustaw.gov.pl/DU/2022/1876>

³ <https://dziennikustaw.gov.pl/DU/2022/974>

⁴ <https://sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?id=926BE4DF47687904C1258877003BF33C>

⁵ <https://www.gov.pl/web/rodzina/zmiany-w-pieczu-zastepczej-z-podpisem-prezydenta-andrzeja-dudy>

⁶ <https://dziennikustaw.gov.pl/DU/2022/2140>

⁷ <https://www.wrzos.org.pl/aktualnosci/monitoring-polityk-publicznych-w-zakresie-uslug-spoecznych-maj-czerwiec-2022/>

- Wprowadzenie, obowiązku uzyskania opinii Rzecznika Praw Dziecka, w przypadku wystąpienia przez samorząd do wojewody z wnioskiem o utworzenie nowej placówki opiekuńczo-wychowawczej.
- Rozszerzenie katalogu osób, które mogą być opiekunami usamodzielnienia, o pracownika organizacji pozarządowej lub inną osobę wyznaczoną przez tę organizację do pełnienia funkcji opiekuna usamodzielnienia.
- Zniesienie zakazu przyjmowania do placówek pieczy zastępczej dzieci spoza powiatu.

Przypominamy też krytykę niektórych rozwiązań wprowadzanych tą ustawą jakie przedstawiły organizacje społeczne skupione w Porozumieniu DI.2035 (którego inicjatorem był WRZOS) w lutym 2022⁸:

- Kwestia wynagrodzeń rodzin zastępczych – w projekcie ustawy była zapisana kwota 3100 zł brutto miesięcznie, ostatecznie została podniesiona do 4100 zł (minimalne wynagrodzenie za pracę od stycznia 2023 ma wynosić 3490 zł, a od 1 lipca – do 3600 zł).
- W pierwotnej wersji projektu ustawy zaproponowano absolutny zakaz tworzenia nowych placówek opiekuńczo wychowawczych typu socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego, regionalnych placówek opiekuńczo terapeutycznych i interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych. Uchwalona wersja ustawy umożliwia otwieranie nowych placówek, gdy „jest to umotywowane szczególnymi potrzebami lokalnymi”⁹.
- Gorsze traktowanie dzieci z niepełnosprawnościami. W pierwotnym, jak i obecnym projekcie ustawy utrzymano limit liczby dzieci w regionalnych placówkach opiekuńczo terapeutycznych do 30 dzieci oraz przepis zezwalający wojewodzie na zgodę na zwiększenie limitu do 45 dzieci. W placówkach opiekuńczo wychowawczych może przebywać maksymalnie 14 dzieci.

Przepisy wykonawcze do ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich

Minister Sprawiedliwości wydał kilka rozporządzeń¹⁰ określających zasady umieszczania, pobytu czy postępowania wobec nieletnich w różnego rodzaju placówkach całodobowych będące przepisami

⁸ <https://www.deinstytucjonalizacja.info/blog/apel-porozumienia-di-2035-w-sprawie-pieczy-zastepczej?categoryId=182460>

⁹ Art. 1 pkt 38) omawianej ustawy

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie umieszczania i pobytu nieletnich w hostelach, <https://dziennikustaw.gov.pl/DU/2022/1882>

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie pobytu nieletnich w schroniskach dla nieletnich, <https://dziennikustaw.gov.pl/DU/2022/1889>

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie pobytu nieletnich w okręgowych ośrodkach wychowawczych, <https://dziennikustaw.gov.pl/DU/2022/1890>

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie pobytu nieletnich w zakładach poprawczych, <https://dziennikustaw.gov.pl/DU/2022/1891>

wykonawczymi do ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich. O samej ustawie pisaliśmy w raporcie z „Monitoring polityk publicznych w zakresie usług społecznych: maj-czerwiec 2022”¹¹ oraz w „Monitoring polityk publicznych w zakresie usług społecznych: lipiec-sierpień 2022”¹².

Nowe rozporządzenia określają zasady umieszczania i pobytu osób dla: hosteli¹³, w schronisk dla nieletnich, okręgowych ośrodków wychowawczych¹⁴, zakładów poprawczych i schroniskach dla nieletnich; a także zasady postępowania leczniczego i rehabilitacyjnego dla osób uzależnionych umieszczonych w okręgowych ośrodkach wychowawczych, zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich oraz zasady organizacji nauczania w okręgowych ośrodkach wychowawczych. Rozporządzenia nie określają standardów dla prowadzenia tych placówek, takich jak na przykład minimalna wielkość pomieszczeń przeznaczonych na pobyt czy maksymalna liczba osób w jednej placówce.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie funkcjonowania okręgowych ośrodków wychowawczych, zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich,
<https://dziennikustaw.gov.pl/DU/2022/1897>

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 września 2022 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu postępowania leczniczego, rehabilitacyjnego i reintegracyjnego w stosunku do osób uzależnionych umieszczonych w okręgowych ośrodkach wychowawczych, zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich, <https://dziennikustaw.gov.pl/DU/2022/1904>

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 września 2022 r. w sprawie organizacji roku szkolnego w szkołach w okręgowych ośrodkach wychowawczych, zakładach poprawczych i w schroniskach dla nieletnich
<https://dziennikustaw.gov.pl/DU/2022/1927>

¹¹ <https://www.wrzos.org.pl/aktualnosci/monitoring-polityk-publicznych-w-zakresie-uslug-spoecznych-maj-czerwiec-2022/>

¹² <https://www.wrzos.org.pl/aktualnosci/monitoring-polityk-publicznych-w-zakresie-uslug-spoecznych-lipiec-sierpien-2022/>

¹³ Hostel wg. definicji z ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich jest „jednostką organizacyjną, przeznaczoną dla nieletnich umieszczonych w zakładzie poprawczym, służącą ułatwieniu procesu usamodzielniania się nieletnich lub przygotowaniu ich do zwolnienia z zakładu poprawczego, zapewniającą całodobową opiekę wychowawczą i dającą nieletnim możliwość czasowego zamieszkania, w szczególności gdy ich niezwłoczny powrót do środowiska jest niewskazany”. Co ciekawe hostel może być prowadzony przez organizację pozarządową, której celem działania jest pomoc w readaptacji społecznej nieletnich.

¹⁴ Okręgowy ośrodek wychowawczy to nowy rodzaj placówki wprowadzony do polskiego systemu prawnego przez ustawę z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich,
<https://dziennikustaw.gov.pl/DU/rok/2022/pozycja/1700>

Osoby z niepełnosprawnościami

Dwa listy z pytaniami Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczące Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych

Rzecznik Praw Obywatelskich we wrześniu zwrócił uwagę, że wciąż nie przetłumaczono na język polski rekomendacji Komitetu ONZ ds. Praw Osób z Niepełnosprawnościami wobec naszego kraju. Rekomendacje zostały wydane po pierwszym przeglądzie przez Komitet stopnia wdrożenia przez Polskę Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych¹⁵ we wrześniu 2018 r.

Jak czytamy na stronie RPO:

Wskazują one [rekomendacje – przyp. red.] na poczynione postępy, lecz przede wszystkim skupiają się na obszarach, które wymagają podjęcia zapewnienia realizacji Konwencji w prawie i w praktyce.

Komitet podkreślił potrzebę szerokiego rozpowszechnienia swych Uwag końcowych, w tym wśród organizacji pozarządowych i organizacji osób z niepełnosprawnościami oraz samych osób z niepełnosprawnościami i członków ich rodzin, w języku urzędowym i językach mniejszości, w tym w języku migowym, oraz w dostępnych formatach, w tym w wersji łatwej do czytania, a także udostępnienia ich na rządowej stronie internetowej poświęconej prawom człowieka.

W związku z tym zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich Valeri Vachev wysłał pismo do Pawła Wdówka, pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, na jakim etapie jest tłumaczenie rekomendacji Komitetu i w jakim terminie zostanie ono udostępnione w formatach dostępnych¹⁶.

Również we wrześniu, rzecznik praw obywatelskich Marcin Wiącek zwrócił się do minister rodziny i polityki społecznej Marleny Małąg o ponowne rozważenie zainicjowania procesu ratyfikacji Protokołu Fakultatywnego do Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych¹⁷. Protokół Fakultatywny przyznaje Komitetowi ONZ ds. Praw Osób z Niepełnosprawnościami kompetencje rozpoznawania zawiadomień osób lub ich grup, które twierdzą, że są ofiarami naruszenia Konwencji przez państwo.

Ratyfikacja Protokołu Fakultatywnego jest także jedną z rekomendacji wobec Polski Komitetu ONZ po pierwszym przeglądzie okresowym w 2018 r.

O ratyfikację tego Protokołu apelowali do polskich rządów kolejni Rzecznicy Praw Obywatelskich - dr Janusz Kochanowski, prof. Irena Lipowicz oraz prof. Adam Bodnar.

---

¹⁵ Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r., <https://dziennikustaw.gov.pl/DU/rok/2012/pozycja/1169>

¹⁶ <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-komitet-onz-niepelnosprawnosci-rekomendacje-tlumaczenie-mrips>

¹⁷ <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-konwencja-prawa-niepelnosprawni-protokol-fakultatywny-ratyfikacja-mrips-odpowiedz>

Obecny apel RPO doczekał się odpowiedzi z MRiPS. „Stanowisko Polski w kwestii ratyfikowania tej umowy międzynarodowej nie uległo zmianie – ratyfikacja nie jest planowana” – czytamy w piśmie kierowanym przez Marlenę Maląg do RPO. Minister Rodziny i Polityki Społecznej zaznacza w nim także, że:

„planowane jest podjęcie, w 2023 roku, analiz skarg przedłożonych Komitetowi do spraw Praw Osób Niepełnosprawnych, zapadłych rozstrzygnięć oraz, co ma szczególne znaczenie dla oceny funkcjonowania i efektywności procedury skargowej, przebiegu monitorowania realizacji uwag końcowych komitetu. Wyniki tych prac będą mogły być wykorzystane na potrzeby ponownej analizy stanowiska polskiego w kwestii ewentualnego związania się postanowieniami protokołu fakultatywnego”

Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego

Przedłużenie pilotażu Centrów Zdrowia Psychicznego

W październiku opublikowano Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 października 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie programu pilotażowego w centrach zdrowia psychicznego¹⁸. Celem pilotażu jest przetestowanie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej opartego na centrach zdrowia psychicznego w aspektach organizacji, finansowania, jakości oraz dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej. Obecnie pilotaż prowadzi 85 jednostek w kraju. Rozporządzenie przedłuża pilotaż centrów do 31 grudnia 2023 r.

---

¹⁸ Dz. U. 2022, Poz. 2079, <https://dziennikustaw.gov.pl/DU/2022/2079>

Jednolity tekst ustawy o gwarantowanym kredycie mieszkaniowym

Opublikowano jednolity tekst ustawy o gwarantowanym kredycie mieszkaniowym¹⁹. Ostatnie zmiany w tej ustawie miały miejsce w lipcu tego roku, opisywaliśmy je w raporcie „Monitoring polityk publicznych w zakresie usług społecznych: lipiec-sierpień 2022”²⁰. Te zmiany dotyczyły także ustawy.

Opublikowano też nową wersję rozporządzenia w sprawie finansowego wsparcia udzielanego na realizację niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych²¹.

Rządowy projekt ustawy o kooperatywach mieszkaniowych oraz zasadach zbywania nieruchomości należących do gminnego zasobu nieruchomości w celu wsparcia realizacji inwestycji mieszkaniowych

W trakcie prac

We wrześniu wpłynął do Sejmu rządowy projekt ustawy o kooperatywach mieszkaniowych oraz zasadach zbywania nieruchomości należących do gminnego zasobu nieruchomości w celu wsparcia realizacji inwestycji mieszkaniowych²².

Tym, co wyróżnia budynki mieszkalne realizowane przez osoby działające w formule kooperatywy mieszkaniowej, jest inicjowanie procesu inwestycyjnego przez grupę przyszłych mieszkańców. Osoby te biorą również czynny udział w procesach decyzyjnych w ramach projektowania i realizacji inwestycji mieszkaniowej.

- napisano w uzasadnieniu ustawy. Dalej możemy przeczytać, że:

Wprowadzenie rozwiązań prawnych uwzględniających specyfikę realizacji inwestycji mieszkaniowych w formule kooperatywy mieszkaniowej zwiększy możliwości oddolnego angażowania się osób fizycznych o ograniczonych

---

¹⁹ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 5 września 2022 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o gwarantowanym kredycie mieszkaniowym,

<https://dziennikustaw.gov.pl/DU/2022/2008>

²⁰ <https://www.wrzos.org.pl/aktualnosci/monitoring-polityk-publicznych-w-zakresie-uslug-spoecznych-lipiec-sierpien-2022/>

²¹ Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 22 września 2022 r. w sprawie finansowego wsparcia udzielanego na realizację niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych,

<https://dziennikustaw.gov.pl/DU/2022/2030>

²² <https://sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?id=F113DCE4B677D992C12588CA00373820>

aktywach w działania promieszkaniowe. Wprawdzie już w obecnym stanie prawnym jest możliwe podejmowanie tego typu inicjatyw, jednak można wskazać kilka czynników, które uniemożliwiają szerszy rozwój tej formuły, związanych z brakiem formalnego uregulowania kooperatyw w polskim prawodawstwie.

Po pierwsze, brak dedykowanych kooperatywom przepisów zmniejsza bezpieczeństwo osób zainteresowanych działalnością w tej formule. (...) Po drugie, brak regulacji dotyczących formuły kooperatywy mieszkaniowej zniechęca samorządy gminne do wspierania tego typu działań, jak to ma miejsce np. w analizowanych przypadkach w krajach zachodnioeuropejskich. (...) Po trzecie, stworzenie przepisów dotyczących kooperatyw mieszkaniowych, w tym np. minimalnego zakresu regulacji umownych oraz wprowadzenie zasady odpowiedzialności solidarnej, ułatwi rozpoznanie kooperatyw mieszkaniowych przez sektor finansowy, w tym przede wszystkim przez banki, które mogłyby udzielać członkom kooperatyw kredytów na budowę domów/lokali mieszkalnych w tym systemie.

Projektowane regulacje zakładają m.in. kształtowanie w szczególny sposób reguł sprzedaży przez samorządy gminne zasobów nieruchomości w ramach przetargów ograniczonych, z możliwością zastosowania bonifikaty w cenie.

W trakcie konsultacji publicznych ta inicjatywa ustawodawcza została przyjęta z zadowoleniem przez fundację Habitat for Humanity Poland²³. Organizacja pisze:

„Z uznaniem przyjmujemy prace zmierzające do ustawowego uregulowania kooperatywy mieszkaniowej. Jesteśmy przekonani, że jest to rozwiązanie, które dla pewnych grup odbiorców (w szczególności osób o nieregularnych dochodach czy osób z tzw. luki czynszowej) będzie szansą na uzyskanie godnego mieszkania lub domu.”

Fundacja jednocześnie zwraca krytycznie uwagę na pewne rozwiązania, np. na konieczność doprecyzowania albo zmniejszenia uprawnień gminy w przypadku sprzedaży na rzecz kooperatywy mieszkaniowej nieruchomości z zasobu gminy.

Projekt został skierowany do Senatu.

Ustawa o zmianie niektórych ustaw wspierających poprawę warunków mieszkaniowych

Weszło w życie

Sejm we wrześniu rozpatrywał rządowy projekt, a w październiku przyjął ustawę²⁴ o zmianie niektórych ustaw wspierających poprawę warunków mieszkaniowych²⁵. Ustawa, jak czytamy w uzasadnieniu projektu dotyczy m.in.: zwiększenia skali realizacji przedsięwzięć

---

²³ <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12349301/katalog/12804301#12804301>

²⁴ 28 października 2022 ustawę przekazano Prezydentowi do podpisu

²⁵ <https://sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?id=36FD36A8B5735CA4C1258880004116BD>

termomodernizacyjnych, zwiększenia produkcji energii z odnawialnych źródeł, zmniejszenia emisyjności sektora mieszkaniowego, poprawy stanu technicznego budynków komunalnych.

Dla nas interesująca jest kwestia zmian w systemie wsparcia gmin w ramach rządowego programu wsparcia budownictwa socjalnego i komunalnego. To wsparcie dotyczy tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń, a więc placówek i instytucji pomocy społecznej.

Główną zmianą jest możliwość uzyskania zwiększonego finansowania przez gminy dla przedsięwzięć uwzględniających zwiększenie efektywności energetycznej budynków.

W uzasadnieniu możemy przeczytać, że:

Zwiększone oraz dodatkowe dofinansowanie związane będzie z realizacją przedsięwzięć uwzględniających zwiększenie efektywności energetycznej budynków (przez poprawę stanu technicznego budynków komunalnych) oraz przyjęcie wyższych standardów energetycznych w nowobudowanych budynkach społecznych (realizowanych z udziałem gminy przez innych inwestorów, takich jak społeczne inicjatywy mieszkaniowe SIM, czy spółdzielnie mieszkaniowe) i komunalnych.

I dalej:

Wyższe wsparcie na remonty mieszkań komunalnych, jak i dodatkowe wsparcie dla nowego budownictwa mieszkaniowego, udzielane będzie co do zasady tak jak dotychczas za pośrednictwem Banku Gospodarstwa Krajowego, który zapewni obsługę również w ramach nowych instrumentów, realizowanych na podstawie niniejszego projektu. Zaproponowano także nowy tryb ubiegania się o dofinansowanie przedsięwzięć o zwiększonej efektywności energetycznej w ramach naboru wniosków ogłaszanego przez ministra właściwego do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa, przy czym czynności operacyjne związane z procesem przyjmowania wniosków oraz przyznawania i wypłacania wsparcia także będzie przeprowadzał BGK.

Ustawa przewiduje także powstanie zasobu projektów, które będą mogły być wykorzystywane przez beneficjentów rządowych programów wsparcia budownictwa socjalnego i komunalnego. Ten zasób ma być finansowany z rządowego Funduszu Dopłat.

Nowe rozporządzenie dotyczące finansowego wsparcia udzielanego na realizację niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych

Weszło w życie

Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 22 września 2022 r. w sprawie finansowego wsparcia udzielanego na realizację niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych²⁶ weszło w życie 1 października 2022. To rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 25 marca 2021 r. w sprawie finansowego wsparcia na tworzenie lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, ogrzewalni, tymczasowych pomieszczeń, komunalnej infrastruktury technicznej lub infrastruktury społecznej²⁷, które traci moc z dniem 1 października 2022 r. zgodnie z art. 44 ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie sposobu finansowania programów mieszkaniowych²⁸, o której pisaliśmy w „Monitoring polityk publicznych w zakresie usług społecznych, lipiec – sierpień 2022”²⁹.

Inne

Minimalne wynagrodzenie za pracę

Od dnia 1 stycznia 2023 r. minimalne wynagrodzenie za pracę będzie wynosić 3490 zł. (zaś minimalna stawka godzinowa 22,80 zł.)³⁰.

Od dnia 1 lipca 2023 r. minimalne wynagrodzenie za pracę będzie wynosić 3600 zł. (zaś minimalna stawka godzinowa 23,50 zł.)

---

²⁶ Dz. U. 2022, Poz. 2030, <https://dziennikustaw.gov.pl/DU/2022/2030>

²⁷ Dz. U. 2021 poz. 595, <https://dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/595>

²⁸ Dz. U. 2022 poz. 1561, <https://dziennikustaw.gov.pl/DU/2022/1561>

²⁹ <https://www.wrzos.org.pl/aktualnosci/monitoring-polityk-publicznych-w-zakresie-uslug-spoecznych-lipiec-sierpien-2022/>

³⁰ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2022 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2023 r. (Dz. U. z 2022, poz. 1952). Rozporządzenie wejdzie w życie 1 stycznia 2023 r.

Ceny energii dla podmiotów społecznych

Weszło w życie

5 września 2022 r. Sejm uchwalił ustawę o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (Dz.U. z 2022 poz. Poz. 1967)

Ustawa określa m.in. zasady przyznawania, wypłacania oraz określania wysokości dodatku dla niektórych podmiotów niebędących gospodarstwami domowymi z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła. Wśród podmiotów uprawnionych są jednostkami pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, opieki nad dziećmi do lat 3, podmiotem kościelnym, Centrami Integracji Społecznej spółdzielniami socjalnymi, kołami gospodyń wiejskich, organizacjami pozarządowymi.

27 października 2022 r. Sejm przyjął ostatecznie ustawę o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w 2023 roku. Ustawa weszła w życie 4 listopada br. i została opublikowana w Dzienniku Ustaw z dnia 3 listopada 2022 r. poz. 2243.

Ustawa zwiększa ochronę gospodarstw domowych, wprowadzi ochrony dla podmiotów użyteczności publicznej oraz mikro, małych i średnich przedsiębiorstw przed drastycznym wzrostem rachunków za energię elektryczną.

Służyć temu będzie wprowadzenie mechanizmu „maksymalnej” ceny energii elektrycznej do rozliczeń z odbiorcami uprawnionymi przez sprzedawców energii nie wyższej niż: 785 zł/MWh dla odbiorców uprawnionych w tym odbiorców „wrażliwych” będących m.in. jednostkami pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, opieki nad dziećmi do lat 3, podmiotem kościelnym, Centrami Integracji Społecznej spółdzielniami socjalnymi, kołami gospodyń wiejskich.

Ogłoszenie jednolitego tekstu ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego

Ogłoszono jednolity tekst ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego³¹. Ostatnie zmiany w tej ustawie miały miejsce w marcu 2022³² i nie dotyczyły one uprawnień kombatantów i ofiar represji wojennych i okresu powojennego.

---

³¹ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 5 września 2022 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, Dziennik Ustaw 2022 r. Poz. 2039, <https://dziennikustaw.gov.pl/DU/2022/2039>

³² Ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny, <https://dziennikustaw.gov.pl/DU/2022/655>